

Туляремія - це природно-вогнищеве, гостре інфекційне захворювання, яке викликається бактеріями, що тривалий час можуть існувати у зовнішньому середовищі. Інфекція активна цілий рік, але близько 80% випадків фіксуються влітку та восени. Частота захворюваності у чоловіків у два рази вище, ніж у жінок. Основним фактором ризику інфікування є професійна діяльність (рибальство, мисливство, сільське господарство)

На території Черкаської області наявні ензоотичні з туляремії населені пункти у Канівському, Черкаському і Чернобаївському районах.

Лабораторією особливо небезпечних інфекцій ДУ «Черкаський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України» здійснюються постійні моніторингові дослідження проб з об'єктів довкілля, а саме: дрібні ссавці, що були відловлені в природних стаціях, іксодові кліщі, пелетки хижих птахів, вода відкритих водоймищ.

Щорічне виявлення антигену туляремійного збудника в пелетках хижих птахів та антитіл до нього у мишовидних гризунів свідчить про циркуляцію збудника в природі та можливість зараження людей. Останній випадок захворювання на туляремію в області був виявлений у мешканця смт. Чернобай у 2014 році.

Джерелами інфекції є водяні щурі, ондатри, зайці, всі види полівок і мишей. В природі зберігають та переносять збудник туляремії іксодові кліщі. Гризуни виділяють збудника з випорожненнями, сечею та забруднюють воду відкритих водойм і криниць, продукти харчування, зерно, сіно, соломі, фураж тощо. В організм людини збудник туляремії потрапляє через пошкоджену шкіру, слизові оболонки очей, травного та дихального трактів. Люди можуть заразитись при:

- вдиханні інфікованого пилу при роботі з сіном, соломі, зерном, фуражем, овочами;
- вживанні води з випадкових водойм, купанні в інфікованій водоймі або вмиванні з неї;

- через шкіру та слизові оболонки при відлові хворих гризунів, знятті з них шкурок, обробці тушок хворих зайців, занесенні інфекції брудними руками на слизові оболонки очей та ін.;
- вживанні інфікованих продуктів харчування, неперевіреного м'яса зайців та ін.;
- через укуси інфікованих кліщів, гедзів, комарів поблизу водойм, в річкових заплавах, під час полювання, покусю і ін.

Перебіг захворювання проходить у досить важкій формі, для нього характерна лихоманка, ураження лімфатичних вузлів та інших органів, залежно від вхідних воріт інфекції (очі, легені, шкіра, шлунково-кишковий тракт). Від моменту зараження до появи перших ознак захворювання найчастіше проходить від 3 до 7 днів з коливаннями до 2- 3 тижнів. Хвороба починається гостро з підвищення температури до 38 – 40°C, пропасниці, сильного головного болю, слабкості, м'язових болей (частіше в поперекової області і литкових м'язах). На 2-3 день збільшуються лімфатичні вузли поблизу того місця, де мікроби потрапили в організм (в області шиї, вух, пахвовій западині, паху або в інших місцях). Часто спостерігаються ангіни, захворювання очей, в зимовий період затяжні пневмонії. Захворювання зазвичай триває 2 - 3 тижні (іноді довше). Перехворілі на туляремією зберігають стійкий імунітет до цього захворювання на все життя.

Щоб запобігти захворюванням туляремією та іншими природно-вогнищевими інфекціями необхідно дотримуватись наступних рекомендацій:

- робити щеплення проти туляремії, вакцина захищає від захворювання впродовж 5 років,
- не допускати заселення осель дрібними ссавцями (щурі, миші);
- сприяти ліквідації самовільних звалищ навколо населених пунктів;

- зберігати продукти в закритих ємностях, не вживати продукти, зіпсовані гризунами;

- при відпочинку на природі не використовувати сиру воду з річок, струмків, ставків для пиття, а також для миття овочів, фруктів, посуду, не розкладати їжу на траві. Для ночівлі обирати сухі ділянки, що не заросли чагарником, не ночувати у копицях сіна або соломи;

- використовувати захисні костюми при походах на риболовлю, полювання. Одяг повинен вдягатись таким чином, щоб максимально обмежити доступ до тіла: довгі рукава, кофта під горло, штани, заправлені в черевики.;

- проводити ретельний огляд тіла після кожного відвідування лісу на предмет виявлення кліщів. При їх наявності звернутись за медичною допомогою і не намагатися видалити кліщів самостійно.